

TARIMSAL ÜRETİMİ DOĞAL YOLLARLA ARTIRMAK

ZEYTİNLİK ALANLARDA ÖRTÜ BİTKİSİ YETİŞTİRİCİLİĞİ İLE YEŞİL GÜBRELEME

Yeşil Gübreleme Nedir?

Toprağa organik madde ve bitki besin maddeleri kazandırmak amacıyla yetiştirilen bitkilere “örtü bitkisi veya yeşil gübre bitkisi” denir. Bu bitkilerin çiçeklenme döneminde toprak altına karıştırılmasına da “yeşil gübreleme” denir.

Zeytinlik Alanlarda Örtü Bitkisi Yetiştiriciliği/Yeşil Gübrelemenin Önemi

Zeytin bahçelerinde yaygın olarak her yıl yoğun şekilde yapılan toprak işlemesi ve aşırı kimyasal gübre kullanımı toprak organik madde miktarını, dolayısıyla verimi azaltmaktadır. Akhisar zeytinlik alanlarının büyük kısmında organik madde miktarı çok düşük, yaklaşık %1 oranındadır (ideal oran %5).

Örtü bitkisi yetiştiriciliği organik madde miktarını artırarak toprağı ıslah eden, bitkinin olumsuz iklim koşulları ve zararlılara karşı dayanımını artıran, kimyasal gübre ihtiyacını azaltan, ürün verimliliğini koruyan, toprak ve çevre dostu bir uygulamadır.

Zeytinlik Alanlarda Örtü Bitkisi Yetiştiriciliği ile Yeşil Gübreleme Yapılmasının Faydaları

- Baklagil örtü bitkileri köklerinde bulunan azot (N) bağlayan bakteriler ile toprak havasındaki serbest azotu toprakta tutar. Böylece dekarda en az 8 kg saf azot tasarrufu sağlanmış olur.
- Toprak yüzeyini örttüğü için erozyonu ve nem kaybını azaltır. Verimliliği artırır.
- Tamamı veya biçildikten sonra kalan kısmı sürülerek toprağa karıştırıldığında toprak organik madde miktarının artmasını sağlar.
- Yetiştirme döneminde yabancı ot gelişimini engeller.
- Toprağın derinliklerinden aldıkları fosfor (P) ve potasyum (K) gibi önemli bazı bitki besin elementleri ile toprağın üst kısımlarını zenginleştirir.
- Kışlık olarak yetiştirildiği için yağışın bol olduğu kış ve erken ilkbaharda su açığına sebep olmaz.
- Toprağın havalanmasını, su tutma kapasitesini ve biyolojik aktivitesini artırır.
- Toprakta tutulan karbon miktarını artırır.

Köklerdeki Azot Nodülleri

Zeytin Sıra Aralarında Yetiştirilebilecek Bazı Baklagil Cinsi Örtü Bitkileri

Yem bitkisi olarak da kullanılabildiği için en çok tercih edilen örtü bitkileri baklagil yem bitkileridir. Zeytin aralarında yapılabilecek yeşil gübreleme için kullanılması önerilen başlıca örtü bitkileri şunlardır;

- **Adi Fiğ** (*Vicia sativa* L.)
- **Tüylü Fiğ** (*Vicia villosa* Roth.)
- **Macar Fiği** (*Vicia pannonica* Crantz.)
- **Koca Fiğ** (*Vicia narbonensis* L.)
- **Yem Bezelyesi** (*Pisum sativum* L.)

Örtü Bitkisi Yetiştiriciliği ile Yeşil Gübreleme Uygulamasının Yöntemi

- Zeytin hasadı yapıldıktan sonra toprak analiz sonuçlarına göre taban gübresi (tercihen organik veya organomineral gübre) uygulaması yapılır.
- Ardından zeytin sıra araları goble disk veya diskaro çekilerek ekime hazırlanır.
- Dekara 12-15 kg fiğ ya da yem bezelyesi tohumuna 4-5 kg yulaf veya arpa karıştırılır.
- Karışımı yapılan tohumlar hububat ekim makinesi ile ekilir veya gübre saçma makinesi ile saçılarak diskaro ile toprağa karıştırılır.
- Ekilen örtü bitkileri toprak üstü organlarının tam olduğu, baklagillerde çiçeklerin açılmaya başladığı dönemde toprağa karıştırılır.
Bu işlem 3 şekilde yapılabilir:
 - Tamamı doğrudan,
 - Yem olarak biçildikten sonra kalan kısmı,
 - Otlar önce merdane ile ezildikten sonra,uygun bir toprak işleme aletiyle toprağa karıştırılmak suretiyle yapılabilir.
- Baklagil örtü bitkileri ile **yeşil gübrelemede bir dekar araziye 8-30 kg/da arası azot sağlanır.**

Toprak Organik Maddesinin Önemi

- İyi bir toprak, %45 mineral madde, %25 hava ve %25 su ile birlikte **%5 organik maddeden** oluşur.
- Organik madde, toprak taneciklerini birleştiren, bir arada tutan ve milyonlarca canlıyı içeren kısımdır.
- Organik madde, bitkisel ve hayvansal maddelerin ayrışma ürünlerini içerir, sağlıklı ve verimli bir toprağın temelini oluşturur.
- Toprağın su tutma kapasitesi, erozyona karşı dayanıklılığı, kolay tava gelmesi, kuraklığa karşı direnci, başka bir ifade ile kalitesi ve verimliliği organik madde miktarına bağlıdır.
- Organik maddenin %1 artması, 1 dekada yıllık 23 ton daha fazla su depolanmasını sağlar.
- Toprak organik madde miktarının örtü bitkisi yetiştiriciliği, organik ve organomineral gübre kullanımı gibi çevre dostu uygulamalarla artırılması başta verim olmak üzere toprağın sunduğu hizmetlerin artmasına yardımcı olur.

*Bu broşür TEMA Vakfı'nın
Zeytin Tarımı Yapılan Alanlarda Örtü Bitkisi
Yetiştiriciliğinin Yaygınlaştırılması;
Akhisar Örneği Projesi
kapsamında hazırlanmıştır.*

TEMA Vakfı

Halaskargazi Mah. Halaskargazi Cad. No: 22
Kat: 5-6-7-8 34371 Şişli | İstanbul
Tel: 0 (212) 291 90 90 | Fax: 0 (212) 284 95 93